

30-årsjubileum, tyranniet krossat, kampen går vidare

Jag gick med i VFSN när förbundet grundades, och har alltid stött saken. Men jag har aldrig varit aktiv, och aldrig varit i Nicaragua. Så det var en stor händelse att få vara med på det stora 30-årsfirandet i Managua. Massmötet ägde rum på det som kallades revolutionsplatsen, numera trosplatsen, man skulle kunna slå ihop namnen till "tro på revolutionen".

Vi utländska gäster - vänsterpartierna i Latinamerika, några från Europa, de mest långväga var några vietnameser och japaner - satt på en läktare, med utblick över folkhavet. Vid sidan på en annan läktare fanns den politiska ledningen, veteraner från befrielsekampen, statliga myndigheter, sociala rörelser mm och representanter för ALBA-länderna*. På den tredje läktaren fanns en stor, väldigt bra orkester som fyllde det väldiga torget med musik medan folk strömmade till under den redan heta solen. När klockan började närma sig 11 var det fullt av människor med vajande rödsvarta och blåvita fanor, banderoller, plakat, jättemarionetter på höga styltor och andra påhitt. Jag har inte hört eller sett någon siffra, men torget lär rymma bortåt en halv miljon, och det var packat. Det blev en styrkemanifestation.

Höjdarläktaren fylldes efter hand och folk sträckte på halsarna för att se om Honduras president Zelaya skulle vara där. Många bland oss på utländska läktaren tog miste och trodde att den lika mustaschprydda och högresta venezolanska utrikesministern Nicolas Maduro var Zelaya, trots att han saknade den cowboyhatt som Zelaya alltid bär. Nej, Zelaya var inte där, men utrikesministern Patricia Flores, och Rigoberta Menchu, och så kom Daniel Ortega och Rosario Murillo, medan musiken fortsatte att dåna från den uttröttliga orkestern. Alla gamla goda sånger från 70-och 80-talet,

fortfarande så populära med sitt optimistiska innehåll, varvat med lite salsa och lite jazz.

Sedan började själva mötet, välregisserat, roligt, det var en rad tal, men omväxlande med musik, bandad, potpurrier, sånger som folk sjöng med i, revolutionära. Så bröt Rosario Murillos slagord in, och rakt på ett tal, inga utdragna mellanrum, ingen paus i rytmen, rakt igenom hela mötet fram till Ortegas tal, som började kl. 13, solen i zenit, vi (jag) var redan trötta, och någon inspirerande talare är han inte, och inte snabb heller, han tog över en timme på sig. Innan hade Rigoberta Menchu, Patricia Flores, kubanska vicepresidenten Esteban Lazo och Maduro, talat.

Som en röd tråd gick naturligtvis kuppen i Honduras, USA:s dubbelspel, den kontinentala extremhögerns och USA:s kontraoffensiv, de sju militärbaserna som USA nu installerar i Colombia, osv.

Men också gratulationer till FSLN, inte minst för att landet kunnat utropas fritt från analfabetism.

När Somoza störtades 1979 låg analfabetismen på över 50

procent, och gick ner till 12 procent 1990, för att sedan under nyliberala borgarregeringens 17 år åter öka till 25 procent. Efter alfabetiseringskampanjen med kubanernas hjälp är den nu nere under 4 procent, gränsen för att ett land ska bedömas som befriat från analfabetism. Men också för att ha fått ner arbetslösheten, fattigdomen, återgivit jord till bönderna och gratis sjukvård

Det som fick största medieuppmärksamheten i Daniels tal (förutom att han sjöng med i en klassisk hyllningssång till Carlos Fonseca, se karikatyr) var att han talade om behovet av att förnya grundlagen och fördjupa demokratin. Främst med det inslag i de nya grundlagarna i Latinamerika

OPINIÓN

EL NUEVO DIARIO

MARTES, 21 de julio de 2009

Pedro X. Molina

"Reelección" (Omval)

"- Det värsta är att det är musik i deras öron"

som spritt sig från Kuba, nämligen väljarnas rätt att återkalla mandat, från president till kommunfullmäktigeledamöter (se karikatyr).

Han raljerade också över den skräck som oligarkerna känner inför möjligheten att vänsterpresidenter ska kunna väljas om. (OBS inget hallå över att Oscar Arias har ändrat grundlagen i Costa Rica i detta syfte, och Uribe i Colombia som är på gång). Borgarpartierna som dominerar parlamentet lanserar samma gamla kandidater för omval till parlamentet gång på gång. Kan de väljas om ska väl också presidenten kunna väljas om.

Det var härligt att få vara med, och känna styrkan, glädjen, kampviljan, samtidigt som många orosmoln nu hänger över landet, framför allt den globala ekonomiska krisen som tillsammans med EU:s och USA:s bestraffning med indragna bistånd, kommer att göra det svårt att tillgodose alla återstående krav, och förhindra att arbetslöshet och fattigdom börjar öka igen när krisen slår till.

Medierna, hatet, desinformationen

Mediesituationen i Nicaragua är densamma som i de flesta andra länder i världsdelen (och inte bara där), enbart högerpress, extremt fientlig till sandinistregeringen, närliggande de borgarpartier som dessutom kontrollerar parlamentet. Jag tog ut några av karikatyrerna från de två ledande tidningarna som är knutna till oppositionspartierna, de kan illustrera läget. Högerpressen stödjer kuppen i Honduras och Zelaya hånas i samma ordalag som Ortega. Någon militärkupp lär det dock förhoppningsvis inte bli i Nicaragua, nuvarande militär och poliskår bildades under

sandinisttiden på 80-talet, 17 års borgerligt styre har inte förändrat den grunden.

FSLN har ingen tidning. *Barricada* kördes i botten av en av alla Chamorro i tidningsbranschen. *Radion La Primerissima* är enda medierösten. Å andra sidan är det förhållandevis få som läser tidningar, 60 procent lever ju fortfarande under fattigdomsgränsen och har knappast råd att lägga ut pengar på tidningar. Det är medelklass, politiskt klass och uppåt som tillhör läsekretsen, vilket kan förklara att FSLN trots all smutskastning har så starkt stöd. Till läsarna hör dock även alla ambassader och alla NGO:er, de USA- och EU-finansierade, som också som regel tagit till sig mycket av mediebild, och sprider vidare hemåt. Nu finns

När klockan började närma sig 11 var "plazan" full av människor med vajande rödsvarta fanor.

också *TeleSur*, på kabel, men jag hann inte kolla upp hur stor spridning den har bland vanligt folk, d.v.s de fattiga.

Med all denna massiva mediala smutskastning är det svårt att ta ställning till om det alls finns någon sanning i alla påståenden, framför allt om Daniel Ortega och Rosario Murillo, men också om de flesta ledande sandinister - oligarkerna äger

också de flesta radio- och TV-kanalerna. Jag antar att många av läsarna / tittarna / lyssnarna inte tror på allt men utgår från "ingen rök utan eld", vilket ju är lätt gjort om det inte finns någon motinformation. Så tills vidare håller jag mig till sandinistregeringens resultat som med beaktande av svårigheterna är imponerande. Min förhoppning är att kvinnokvoteringen ska bidra till att bryta ner mansdominansen. Och att de som vill avskaffa den förhatliga abortlagen tillsammans ska få majoritet i parlamentet.

De som fick väldigt stort utrymme i medierna inför 30-årsjubileet var MRS - *Movimiento de Renovación Sandinista* - genom uttalanden av sina ledare, fd sandinister, som nu är bland regeringens värsta motståndare. De säger

nu att kampen inte står mellan höger och vänster utan mellan demokrati - MRS och oligarkpartierna - och diktatur, d.v.s. sandinisterna. Varenda dag var det stort uppslagna artiklar och intervjuer med någon av dem i de stora tidningarna och teve- och ra-

diokanalerna, utom i *Primerissima*.

Fackligt besök och på en svältlönefabrik – maquila

Jag var på ett möte med en facklig centralorganisation CST Jose Benito, *Central Sandinista de Trabajadores JB* eller benämningen Sandinista eller Sindical, varierade beroende på vem jag talade med. Besöket ordnades av VFSN:s samordnare i Nicaragua,

och innefattade även en svältlönefabrik – ”maquila”.

FSLN:s fackliga centralorganisation delades under 90-talet upp i flera, ungefär på samma grund som den svenska fackrörelsen, d.v.s. kollektivanställda, tjänstefolk och akademiker. CST José Benito samlar motsvarigheten till LO-folket, utom de kommunalanställda som tillhör en annan organisation.

Över en miljon medlemmar i FSLN

Mötet jag var på ägde rum på årsdagen av när Jose Benito stupade i befrielsekriget, 16 juli 1978. Han var en central facklig ledare från slutet av 60-talet. På årsdagen delades också ut ett antal medlemskort i FSLN, som ett led i en förnyelsekampanj som pågått under året. På mötet var det ett urval av ca 40 fackligt aktiva som

Första raden från vänster: Rigoberta Menchu, Rosario Murillo, Daniel Ortega, Kubas vice-president Esteban Lazo, Honduras avsatta utrikesminister Patricia Rodas och Venezuelas utrikesminister Nicolas Maduro.

En orsak till splittringen, efter att borgarna/nyliberalerna tagit över 1990, var synen på om aktier i arbetarägda skulle kunna köpas upp, och på om fackordföranden på ett kooperativ också kunde vara direktör. JB var emot, de övriga var för. De ingår dock tillsammans i *Frente Nacional de Trabajo*, (Arbetsfronten).

Den informella sektorn är stor, ca 50 procent av arbetskraften har fast anställning, ca 600.000, övriga drar sig fram som daglönare, gatuförsäljare, mm. FNT har ca 140.000 medlemmar, så organisationsgraden är låg, drygt 20 procent, ungefär som i Latinamerika i stort.

fick medlemskortet som företrädare för olika sektorer, och resten ska delas ut lokalt av de fackligt ansvariga i kommunerna. Totalt omfattar denna FSLN:s förnyelsekampanj över en miljon medlemmar, 1.116.000 om jag minns rätt, vilket är ganska imponerande i en befolkning med drygt 5 miljoner invånare. Det var ett bra möte, som vi brukar säga, bra tal, rätt imponerande, men av herrar, dock relativt unga, inte det gamla gardet från befrielsekriget och 80-talets kamp mot USA:s krigföring - inget fel på dem, men ändå bra med förnyelse. Bland de fackliga företrädare som fick sina medlemskort i FSLN dominerade unga kvinnor. Så det finns hopp.

Svältlönefabriken jag besökte verkade inte så farlig, jämfört med vad jag känner till om andra. Ägaren, ett sydkoreanskt företag, köper in allt tyg (trikå) från Kina och drygt 700 anställda syr kläder åt Wallmart i USA. CST har lyckats organisera en facklig avdelning på fabriken, med ungefär 25 procents anslutning, kollektivavtal, mm. Arbetet är hårt, utan rast från 7 till 12, en timmes lunch på fabriksmatsalen, och fyra timmar till, 13-17, utan rast, 48 timmars arbetsvecka. Grundlönen är 120 US\$ i månaden, plus ackord, kan bli upp till 200 US\$, vilket motsvarar en lärarlön (lågavlönade läkare tjänar 250 – 350 US\$). Men det är nästan ingen som kommer upp till den högsta ackordsnivån, dock klarar ungefär hälften 160 US\$. Nu säger ju det ingenting, lönerna är i cordoba, 1 US\$ ≈ 20. Bostaden kostar minst halva lönen, maten andra halvan. Det är ungdomar som tar dessa jobb, som står ut i hettan och pressen, mest unga kvinnor. Enligt uppgift från den också unga fackliga företrädaren som visade mig runt, är omsättningen stor.

Svältlönefabrik, eller ”maquila”, betyder att ägaren (utländska transnationella bolag) inte betalar någon skatt, och att all produktion går på export. Skattebefrielsen gäller i 10 år, sedan ska de enligt avtal börja betala skatt, men då går de i konkurs, och byter ägare, som får tio år till på sig. Det var fallet med den fabrik jag besökte. Nuvarande ägaren tillträdde för 6 år sedan. Nu i den internationella krisen, och särskilt USA:s, har mönstret ändrats så att flera bara stänger och drar på grund av sänkt

efterfrågan på produkterna. Enligt kamraterna på CST har över 20.000 förlorat jobbet redan.

Möte för sociala rörelser i Centralamerika

Onsdag – torsdag pågick detta *Encuentro de Movimientos Sociales de Centro América* på universitetet UNAN, *Universidad Nacional*. Jag var där på onsdagskvällen på ett stödmöte för Honduras, *Encuentro Continental en Apoyo a la Lucha de Resistencia del Pueblo Hondureño*. Där fick jag kontakt med Francois Houtart och Dolores Jarquin från *Alianza Social Continental (LA)*. Och med dem reste jag efter massmötet till Honduras och deltog i en internationell människorättsdelegation, med uppdrag att dokumentera läget för de mänskliga rättigheterna i Honduras efter statskuppen, och lyssnade på många förfärliga vittnesmål från journalister. Och jag fick lära mig ett nytt uttryck: *militariserad redaktion*.

Antiimperialism och ickevåld

På fredagskvällen var vi på en boklansering, men inte vilken som helst, författaren var Miguel d'Escoto, utrikesminister under 80-talet för tillfället ordförande i FN:s Generalförsamling. En enastående person. Boken heter *Antiimperialism och ickevåld*, med förståelse för väpnat uppror när förtrycket är för djävligt för att utstå. Jag känner ju till honom och hans konsekventa, godhjärtade, intelligenta antiimperialism. Nu fick jag mer av hans djupa medmänsklighet, en präst av inte alltför vanligt slag, djupt religiös, oerhört bildad, vältalig, välskrivande, rena njutningen bara det. Särskilt som innehållet är så gott och klokt.

Foro Sao Paulo

På lördag hade *Foro Sao Paulos* arbetsgrupp möte hela dagen, på utrikesministeriet som har en mycket vacker innegård. FSP samlar ju alla vänsterpartier i Syd- och Centralamerika och Karibien, och i arbetsgruppens möte deltog ett tiotal. På dagordningen stod det politiska dokument som ska diskuteras på FSP i Mexiko i slutet av augusti: "*Den latinamerikanska vänsterns alternativ inför de kapitalistiska krisen*".

Arbetsgruppen hade ett utkast att diskutera, med synpunkter för vidare bearbetning.

Dokumentet är för långt, så de, den ska kortas ned, men tills vidare är det en väldigt bra genomgång av:

- nyliberalismen i Latinamerika sedan första FSP 1991, och FSP:s analyser fram till idag.
- den pågående mångfaldiga systemkrisen
- olika förhållningssätt till krisen, USA, EU, Kina, Asien, Latinamerika osv, partierna, de sociala rörelserna, osv
- den pågående debatten inom FSP:s medlemspartier, varav många är i regeringsställning
- sammanfattning, vänsterns alternativ, där FSP:s gemensamma hållning ska läggas fast.

Mycket tid ägnades åt kuppen i Honduras och USA installation på sju militärbaser i Colombia, som betraktas som ett uttryck för att USA nu går på motoffensiv efter tio års vänsteruppsving i Latinamerika. FSP:s sekreterare Valter Pomar sammanfattade läget:

- Vi går in i en ny etapp i detta skede av latinamerikansk befrielse från USA överhöghet, med kapitalistiskt systemkris och imperialistisk motoffensiv, som

ger oss mindre rörelseutrymme, och kräver med genomarbetad strategi. Vår huvudmålsättning bör vara att:

- vidmakthålla vårt maktläge
- fördjupa förändringarna
- skynda på integrationen
- bemöta krisen i världsdelen,
- ändra den ekonomiska strukturen.

Eva Björklund

* ALBA, Initiativet till ALBA kom från Kuba och Venezuela år 2004. ALBA-samarbetet är ett projekt för att utjämna ojämlikheter mellan de latinamerikanska länderna.

Nuvarande medlemmar är Venezuela, Bolivia, Kuba, Nicaragua, Honduras och Samväldet Dominica.

Samarbetet räknar nu (oktober 2009) med tre nykomlingar, Ecuador samt de västindiska ögrupperna Saint Vincent och Grenadinerna och Antigua och Barbuda.

Källa: *latinamerika.nu*

Vänskapsförbundet Sverige – Nicaragua (VFSN)

arbetar för en rättvisare värld med fokus på Nicaragua. Vi verkar i solidaritet med grupper i Nicaragua som på gräsrotsnivå kämpar för att avskaffa maktlöshet och fattigdom. För att möjliggöra detta stöder vi småprojektverksamhet i Nicaragua.

I Sverige arbetar vi med information och påverkan, deltar i debatter och samlar in pengar.

I Nicaragua och Sverige drivs verksamheten av övertygelsen om att **världen går att förändra, att global rättvisa är möjlig.**

**Du kan också bli delaktig
Bli medlem i VFSN !**

Se kontaktuppgifter på sidan 2